

SPROGSTART 1-3 ÅR

Trin-for-trin

Lille hvide fisk bliver stor af Guido van Genechten (2018)

Tema: Modsætninger og havdyr

Billedbogen *Lille hvide fisk bliver stor* med temaet modsætninger er valgt, da billedbogen gennem både ord, billeder, leg og samtale kan hjælpe børnene til at genkende og sætte ord og lyd på modsætninger og dermed udvide deres forståelse for nuancerne i sproget. I bogen *Lille hvide fisk bliver stor* er det havdyr, som illustrerer modsætninger.

Sprogligt fokus: Lydlig opmærksomhed, ordforråd, skriftsproglige kompetencer og narrative kompetencer.

Det finder du i Sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til Sprogstartsposen
- 2 billedbøger: *Lille hvide fisk bliver stor* af Guido van Genechten
- Ark: Fokusord, billedbogssnak, sproglege
- Konkreter: Fiskestang, reje, blæksprutte
- 6 fotos af havdyr til skumtarning
- 12 billedkort til skumtarning
- 12 billedkort til Story Sequencer
- Remse: *Fisk* af Lotte Salling

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer
- Find gerne konkrete, som understøtter modsætningsparrene i bogen: Ren/be-skidt, tyk/tynd, glad/trist, stor/lille. Fx en stor ske og en lille ske.

Sprogstartsmaterialerne må kun bruges under opsyn af en voksen.

Ugens indhold

Dag 1:

Højtlesning og fokusord for alle børn i gruppen, ca. fem børn.
Tid: Ca. 20 minutter.

Dag 2:

Guidet læsning og billedbogssnak. Børnene deles i to eller tre grupper efter dit kendskab til børnene.
Tid: To til tre gange ca. 20 minutter.

Dag 3:

Fælles oplæsning og sproglege. Børnene deles i to grupper efter dit kendskab til børnene.
Tid: To gange ca. 20 minutter.

SPROGSTART 1-3 ÅR

Dag 1 – *Lille hvide fisk bliver stor*

Det finder du i Sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til Sprogstartsposen
- 2 billedbøger: *Lille hvide fisk bliver stor* af Guido van Genechten
- Ark: Fokusord
- Konkreter: Fiskestang, reje, blæksprutte

Ting og sager, du selv skal finde

- Find gerne konkrete, som understøtter modsætningsparrene i bogen: Ren/beskidt, tyk/tynd, glad/trist, stor/lille. Fx en stor ske og en lille ske.

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Vis billedbogen. Tal om forsiden og bagsiden, fortæl om forfatter og illustratør. Fortæl om bogens ryg. Hvad mon billedbogen handler om? Tal om billedbogens titel.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om modsætninger. Det er, når noget er forskelligt fra hinanden. Det kan være en lille bamse og en stor bamse.

Læs billedbogen to gange. Første gang med læseoplevelsen i fokus. Anden gang taler I om fokusord for hvert opslag. Brug billedbogens illustrationer til at understøtte fokusordene og konkrete fra sprogstartsposen til visualisering af billedbogen. Sæt en bevægelse på ordet, når det er muligt. Vis læseretningen og peg på bogstaverne, mens du læser.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Læringsstigen

Gør-det-sværrere-strategi

Forudsige:

Hvis du var en glad delfin, hvad kunne du så finde på at lave?

Generalisere:

Søslangen er lang. Kender du andre lange dyr?

Argumentere:

Hvad kan gøre dig glad? Og hvorfor?

Gør-det-nemmere-strategi

Giv svaret:

Blæksprutten er tyk. Er blæksprutten tyk eller sur?

Hjælpes ad:

Hvordan ser du ud, når du er glad? Skal vi prøve det sammen?

Begrænse valg:

Hvem er beskidt? Er det søstjernen eller delfinen, som er beskidt?

SPROGSTART 1-3 ÅR

Dag 2 – *Lille hvide fisk bliver stor*

Det finder du i Sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til Sprogstartsposen
- 2 billedbøger: *Lille hvide fisk bliver stor* af Guido van Genechten
- Ark: Billedbogssnak
- Konkreter: Fiskestang, reje, blæksprutte

Ting og sager, du selv skal finde

- Find gerne konkrete, som understøtter modsætningsparrene i bogen: Ren/beskidt, tyk/tynd, glad/trist, stor/lille. Fx en stor ske og en lille ske.

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om modsætninger. Det er, når noget er forskelligt fra hinanden. Det kan være en lille bamse og en stor bamse.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene, om de kan huske, hvad billedbogen handler om.

Læs billedbogen og inddrag børnene i genfortælling af billedbogen undervejs.

Billedbogssnak. Brug billedbogens illustrationer samt konkrete fra sprogstartsposen til at understøtte samtalen. Spørgsmålene følger billedbogens opslag.

Syng andet vers af *Sprogstartssangen*.

Et lille tip

Opfordr til turtagning

- Stil alderssvarende spørgsmål, når du er sammen med barnet.
- Vent tålmodigt på barnets svar, og støt barnet hen mod svaret, når det er nødvendigt.
- Tag udgangspunkt i barnets interesser og handlinger.
(Justin Markussen-Brown, *Sprogvinduet – Guiden til dit barns sprogudvikling*, 2019, s. 131)

Dag 3 – *Lille hvide fisk bliver stor*

Det finder du i Sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til Sprogstartsposen
- 2 billedbøger: *Lille hvide fisk bliver stor* af Guido van Genechten
- Ark: Sproglege
- Konkreter: Fiskestang, reje, blæksprutte
- 6 fotos af havdyr til skumtarning
- 12 billedkort til skumtarning
- 12 billedkort til Story Sequencer
- Remse: *Fisk* af Lotte Salling

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer
- Find gerne konkrete, som understøtter modsætningsparrene i bogen: Ren/beskidt, tyk/tynd, glad/trist, stor/lille. Fx en stor ske og en lille ske.

Det skal du gøre!

Syng 1. vers af *Sprogstartssangen*.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om modsætninger. Det er, når noget er forskelligt fra hinanden. Det kan være en lille bamse og en stor bamse.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene, om de kan huske, hvad den handler om.

Læs billedbogen. Inddrag børnene i genfortælling af billedbogen.

Sproglege. Orienter dig i sproglegene og vælg mindst to sproglege, som passer til børnegruppen. Lav gerne flere, hvis I har lyst og ekstra tid. Forbered dig på forhånd på legen. Brug billedbogen som udgangspunkt for sproglegene, da de omhandler billedbogens tema. Legene giver børnene mulighed for at høre, se, gøre og røre ord i nye sammenhænge.

Syng 2. vers af *Sprogstartssangen*.

Litteraturforslag

- Courtney Dicmas: *Vilde modsætninger*. Mais & Co., 2019
- Suzi Eszterhaus: *Panda op og ned*. Straarup, 2019
- Judith Koppens: *Lille isbjørn vil være stor*. Legind, 2018 *Modsatninger – dyr –føl læs lær*. Mais & Co., 2018
- *Panda stor og lille*. Alvilda, 2017
- Gunilla Wolde: *Totte og Lotte føler*. Carlsen, 2018
- Andre bøger om Lille hvide fisk af Guido van Genechten: *Lille hvide fisk*, *Lille hvide fisk og far* samt *Lille hvide fisk er så glad*.

2020

Fokusord til *Lille hvide fisk bliver stor*

Tal om modsætningspar – brug bogens illustrationer.

Stor – Lille

Det ene søpindsvin er stort, og det andet søpindsvin er lille. Kan du se noget omkring dig, som er stort/lille. Kender du andre ting, som er stort/lille?

Tyk – Tynd

Den ene blæksprutte er tyk, og den anden blæksprutte er tynd. Vis med kroppen, hvordan man kan gøre sig tyk/tynd. Kender du andre tykke/tynde ting?

Lang - Kort

Den ene søslange er lang, og den anden er kort. Find andre korte og lange ting og tal om modsætninger. Kender du noget, som er langt/kort?

Lige – Buget

Tal om, at den ene reje er lige reje, og den anden er en buet reje. Brug rejen fra Sprogstartsposen til at vise lige og buet. Prøv også at vise det med fingrene.

Beskidt – Ren

Den ene søstjerne er beskidt, og den anden er ren. Hvordan kan vi se, at den ene søstjerne er beskidt? Kig på dit tøj – er det rent eller beskidt? Tal om, hvordan man kan blive beskidt, og hvordan man kan blive ren.

Trist – Glad

Den ene delfin er trist, og den anden delfin er glad. Hvordan kan du se, at delfinen er trist? Hvordan kan du se, at delfinen er glad? Tal om, hvordan man kan være glad eller trist.

Modsetsningspar

Se på illustrationen i bogen, hvor Lille hvide fisk holder fødselsdagsfest, og alle dyrene er samlet. Tal om alle modsætningspar. Tror du, at Lille hvide fisk er glad eller trist?

Billedbogssnak til *Lille hvide fisk bliver stor*

- peg i bogen undervejs

Stor – lille

Se på de to søpindsvin. Peg på og tal om det store søpindsvin. Brug kroppen til at gøre jer store. Peg på og tal om det lille søpindsvin. Brug kroppen til at gøre jer små. Kender du andre ting, som er store/små?

Tyk – tynd

Kan du finde den tykke blæksprutte? Kan du finde den tynde blæksprutte? Kender du andre ting, som er tykke eller tynde? Brug kroppen til at være tykke og tynde blæksprutter.

Kort – lang

Se på de to søslanger i bogen. Kan du finde den lange søslange? Stræk armene mod loftet og gør jer helt lange. Kender du andre ting, som er korte eller lange? Se på jeres hænder. Nogle fingre er korte, og andre er lange.

Buet – lige

Der er en lige reje og en buet reje. Læg jer på gulvet og være lige/buet. Brug eventuelt rejen fra Sprogstartsposten til at vise lige og buet. Kender du andre ting, som er lige/buet?

Beskidt – ren

Hov! Den ene søstjerne er beskidt, og den anden er ren. Hvordan kan man blive beskidt? Hvordan kan man blive ren igen? Kan du bedst lide at være beskidt eller ren?

Glad – trist

Der er to delfiner i bogen. Hvem er trist? Hvem er glad? Hvordan kan man se, at delfinen er trist? Hvordan har man det, hvis man er trist? Hvordan kan man se, at delfinen er glad? Hvordan ser du ud, når du er trist? Hvordan ser du ud, når du er glad? Hvordan har du det lige nu?

Fødselsdagsfest – modsætningspar

Den lille hvide fisk holder fødselsdagsfest for alle dyrene. Er den lille hvide fisk glad eller trist til fødselsdagsfesten? Ser dyrene glade eller triste ud? Den ene delfin er stadigvæk trist? Hvorfor? Find modsætningspar.

SPROGSTART 1-3 ÅR

Sproglege til *Lille hvide fisk bliver stor*

Sproglege

Fødselsdagsfest med terningekast: I er til fødselsdagsfest hos den lille hvide fisk. I skal hjælpe den lille hvide fisk med at finde gæsterne. Brug de 12 billedkort til skumterningen. Sæt den ene del af modsætningsparret i skumterningen og læg den anden del på gulvet/bordet. Lad børnene skiftes til at kaste terningen og finde modsætningen. Hjælp gerne hinanden og tal om modsætningerne undervejs. Slut af med at synge fødselsdagssang for den lille hvide fisk.

Fisketur med modsætninger: Find alle fotos og billedkort af havdyr frem. Tal om de forskellige dyr og modsætningspar. Læg alle fotos og billedkort på gulvet. Forestil jer, at gulvet er havet, og fotos/billedkort er havdyr, som svømmer rundt i havet. Alle børnene skal også ud på gulvet og lege fisk. Den voksne sætter sig på bord/stol og fisker. Den voksne siger fx: Gid jeg kunne fange mig en tynd blæksprutte og kaster snøren ud. De små fisk (børnene) finder den tynde blæksprutte og sætter den fast på fiskestangen. Gør legen nemmere med færre modsætningspar på gulvet. Tal om modsætningspar under fisketuren.

Remsen *Fisk* af Lotte Salling: Sig remsen *Fisk*. Tal om fisken, Har den store eller små øjne/finer etc. Sammenlign den gerne med den lille hvide fisk fra bogen og tal om modsætninger.

Sproglege – med digitale læringsmaterialer

Story Sequencer: Brug billedkort af modsætningspar til Story Sequencer. Sæt den ene del af modsætningsparret i Story Sequenceren og indtal på forhånd modsætningen fx en lang søslange. Lad barnet finde den korrekte modsætning; den korte søslange.

Talende æsker: Brug billedkort af modsætningspar. Læg den ene del af modsætningsparret i æsken. Læg billedkortet af den korrekte modsætning og 2 andre modsætninger på bordet. Indtal på forhånd fx *den tykke blæksprutte*. Kig i æsken sammen - der gemmer den tykke blæksprutte sig. Hjælp hinanden med at finde den rette modsætning blandt modsætningerne på bordet; den tynde blæksprutte.

Endnu flere sproglege – inde & ude

Modsætningsjagt: Gå på opdagelse og find modsætninger. Måske gemmer der sig et modsætningspar i legetøj/ i huset/på legepladsen/på gåturen. Tal om modsætninger på jeres vej. Der er en kort/ lang pind, et stort/lille hus etc. Måske får I øje på helt andre modsætninger.

Syng sange: *Blæksprutten Olsen*. Find sangen med fagter på YouTube: Blæksprutten Olsen Små Synger Sammen 2019, *Tre små fisk* og find selv på flere.

Bag modsætnings-boller: Bag kæmpestore boller og bittesmå boller.

2020

SPROGSTART 1-3 ÅR

Forældrespor – *Lille hvide fisk bliver stor* af Guido van Genechten (2018) Om modsætninger og havdyr

Sproglege

Modsætningsjagt: Gå på opdagelse og find modsætninger. Måske gemmer der sig et modsætningsspar i legetøjet/ i huset/på legepladsen/på gåturen. Tal om modsætninger på jeres vej. Der er en kort/lang pind, et stort/lille hus etc. Måske får I øje på helt andre modsætninger.

Syng sange: *Blæksprutten Olsen*. Find sangen med fagter på YouTube. Søg på: Blæksprutten Olsen Små Synger Sammen 2019. Syng også sangen *De tre små fisk* og find selv på flere.

Bag modsætnings-boller: Bag kæmpestore boller og bittesmå boller.

Litteraturforslag

Courtney Dicmas: *Vilde modsætninger*. Mais & Co., 2019

Suzi Eszterhaus: *Panda op og ned*. Straarup, 2019

Judith Koppens: *Lille isbjørn vil være stor*. Legind, 2018

Modsætninger – dyr –føl læs lær. Mais & Co., 2018

Panda stor og lille. Alvilda 2017

Gunilla Wolde: *Totte og Lotte føler*. Carlsen, 2018

Andre bøger om Lille hvide fisk af Guido van Genechten:

Lille hvide fisk, Lille hvide fisk og far samt *Lille hvide fisk er så glad*

Et lille tip

Opfordr til turtagning

- Stil alderssvarende spørgsmål, når du er sammen med barnet.
- Vent tålmodigt på barnets svar, og støt barnet hen mod svaret, når det er nødvendigt.
- Tag udgangspunkt i barnets interesser og handlinger.

(Justin Markussen-Brown, *Sprogvinduet – Guiden til dit barns sprogudvikling*, 2019, s. 131)

2020

